

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Letna cena za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XI.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v četrtek, dne 12. julija 1928

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 82.

Osiguranje vagonov za izvozno sezono in jesensko kampanjo.

Po sedanjih poročilih o stanju letošnje žetve je pričakovati, da bo od druge polovice avgusta naprej zavladal na vseh progah v državi živahen jesenski izvozni promet. Količine blaga, posebno poljskih pridelkov, lesa in premoga, ki se jih bo v tej dobi moralo prevoziti z železnico, presega kapaciteto voznega parka naših železnic za prevoz tovornega blaga. Radi tega je potrebno, da si vse večje tvrdke, ki imajo naročila za inozemstvo, posebno na ladijskih tovorih, pravočasno zasigurajo potrebno število vagonov. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo je pričela v to svrhu sprejemati prijave večjih transportov, ki jih bodo morali zainteresirani na njenem področju v toku letošnje jeseni efektuirati. Nabrane podatke bo zbornica v zmislu sporazuma z vozovnim vodstvom prijavila železniški upravi, da se interesentom osigura potrebno število, kakor tudi po možnosti zahtevane vrste vagonov v posameznih postajah.

Zato pozivlja Zbornica za trgovino, obrt in industrijo vse interesente, da ji nemudoma prijavijo: 1. Podatke o količini blaga, ki ga nameravajo v toku letošnje jeseni do konca leta izvoziti v posamezne inozemske države, z navedbo vrste in števila vagonov; 2. imena nakladalnih postaj in 3. namembne države, v katere ga nameravajo izvažati. Sliče podatke naj dostavijo zainteresirani tudi glede blaga, ki se ima prevažati v notranjem prometu v večjih količinah, da bi se na ta način in pravočasno ukrenilo vse potrebno, da se razpoložljivo število vagonov čim bolj porazdeli, obtok pospeši in interesentom pravočasno omogoči prevoz blaga in izvršitev naročil brez nepotrebnih zaprek in neprilik.

* * *

Maloprodaja soli in davek na poslovni promet.

Od dne 1. julija 1928 dalje se sme prodajati sol na drobno samo po uradno določeni ceni. Vsled tega je postal promet s soljo od dne 1. julija 1928 oproščen davka na poslovni promet. Po členu 8., št. 7 zakona o tem davku je namreč prometnega davka oproščen promet vseh predmetov državnih monopolov, ki se prodajajo po uradno določeni ceni. Kljub temu, da je torej promet s soljo oproščen prometnega davka, se pa ta promet mora še nadalje vpisovati v knjigo opravljenega prometa in se objektivna oprostitev upošteva še le

pri zaključku trimesečja na ta način, da se od celokupnega prometa odšteje znesek prometa s soljo. Znesek prometnega davka prostega prometa se izračuna iz listin o prejemu blaga, iz odstotka dobička pri teh predmetih, odnosno dovoljene provizije. Tako izračunjena vsota se prenese v kupon za plačilo davka na poslovni promet. Prodajalci soli odštejejo torej prost promet po nabavni knjigi, v katero vpišejo vse količine kupljene soli v kronološkem redu po nabavni ceni.

* * *

Ivan Mohorič:

Utisi s pota po Nemčiji.

(Nadaljevanje.)

Za zgradbo central na srednji Izari je bilo potrebno izkopati odnosno nasuti 12,3 milijone m³ zemlje, betonirati obočja nasipov in korito prekopa v izmeri 2 milijona m³, za kar je bilo potrebno 336.000 m³ betona. Za posamezne vodne centrale je bilo potrebnih in sicer za Finsing 40.000 m³, za centralo Aufkirchen 59.000 m³, za centralo Eitting 55.000 m³ in za centralo Pfombach 35.000 m³ betonske mase. Prvi tok se je dobil na srednji Izari v decembru 1924 in do 1. julija 1927 je znašala efektivna produkcija ca 450 milijonov kilovatnih ur. Dolžina nabiralnega bajerja znaša 7 km, širina 1 km ter vsebuje 34,7 milijonov kubičnih metrov prostornine. Površina izkoriščenih ribnikov ob prekopih znaša 233 ha. Dolžina dovodnega prekopa, ki dovaja centralam vodo iz Izare, znaša 53,5 km, in dosega napisi na nekaterih mestih do 20 m višine nad terenom. Pri Walhenskem jezeru znaša izkoriščeni padec med Walhenskim in Kohelskim jezerom 200 m ter se dobljena električna energija potom daljnovodov dobavlja Bayernwerku deloma kot enosmerna, deloma kot izmenični tok s 115.000 voltov napetosti. Kapaciteta celotnih celokupnih naprav skupno z rezervnimi stroji znaša 168 HP, z letno produkcijo 180 milijonov kilovatnih ur. Načrti za izkoriščanje vodnih sil na Bavarskem so se pričeli izdelovati že med svetovno vojno. Največje zasluge za izgradbo ima tajni stavbeni svetnik von Miller. Toda k izvršitvi načrtov je prišlo šele po vojni. Vodne sile na

Bavarskem se računajo povprečno na 2 milijona HP, od katerih je tedaj že izgrajenih in izkoriščenih 600.000 HP. Za izkoriščanje vodnih sil so bile osnovane tri delniške družbe in sicer Walhenseewerk A. G. in Mittlere Izar A. G., od katerih ima 90% delnic Bavarska država, ostanek pa družba nemških državnih železnic in transformatorska postaja Bayernwerk A. G., ki je celotno v posesti Bavarske. Od navedenih central vodijo daljnovodi preko Schaffenburga do Hochst na Maini, kjer se izmenja in dopolnjuje energija z centralami na Maini in vodijo daljnovodi nadalje v smeri Porense Westfalije do Porurja. Drugi daljnovod, ki je v gradbi, vodi preko Regensburga do Nürnberga, tretji spojuje bavarske daljnovode pri Meitlingen z Würtenberško električno deželno d. d. V nadaljnjem načrtu pa je zveza z daljnovodi na Saškem tako, da bodo vsa glavna industrijska središča Nemčije po svojih daljnovodih medsebojno zvezana. Ostale zanimive podatke, ki nam natančneje predložijo grandioznost teh tehničnih naprav, moram žal vsled pomanjkanja prostora opustiti.

Področje industrijske in trgovske zbornice v Monakovem obsega Zgornjo Bavarsko okrožje v izmeri 16.725 km² površine, z 1,6 milijona prebivalcev. Gornja Bavarska ima izrazit značaj visoke planote, ki se razprostira med 400 in 700 m nadmorske višine in je polna izrednih naravnih krasot ob mnogobrojnih planinskih jezerih ob vznožju solnograških, Berchtesgadenskih in Bavarskih alp. V njej je zato izredno razvit tujski promet, katerega središče je Monakovo. Chiemsee, Starnbergersee, Königsee, Kochelsee itd. so znana letovišča, ki jih po-

sečajo stotisoči letoviščarjev in izletnikov iz cele Nemčije. Na vznožju alp se razprostirajo tudi bogati gozdovi, ki so deloma v državni deloma v privatni posesti in ki dobavljajo mnogobrojni nemški lesni industriji surovine. V ostalem je Bavarska pretežno agrarnega značaja ter posveča bavarska vlada strokovni povzdigi kmetijstva veliko pažnjo. Razmerje posameznih pridobitnih panog se vidi iz sledečih števil:

Po zadnjem štetju obratov leta 1925 je pripadalo od 902.000 pridobitno zaposlenih oseb 299.350 obrtništvu, 166 tisoč 955 trgovini in prometu in 300 tisoč 900 pa poljedelstvu in gozdarstvu. Premog se pridobiva na Bavarskem samo v Penzbergu in Haushamu, ki se porabi večinoma v gospodinstvu. Od nekovinskih rudnin se izkorišča v bližini Chiemskega jezera kreda, nadalje mavec, plovec (Bimsstein) ter sol, ki se pridobiva iz solne vode v salinah v Reichenhallu, Berchtesgaden, Rosenheimu in Traunsteinu. Tik ob avstrijski meji se nahajajo veliki kamnolomi za marmor. Zelo znatna je produkcija cementa, stavnega materiala, izdelkov iz glin ter končno keramična in porcelanska industrija. Posebna prst za čiščenje in beljenje olj, ki se pridobiva na treh krajih na Bavarskem, se izvažava v Italijo, Španijo in Ameriko. V bližini razsežnih gozdov je razvita industrija za impregniranje lesa za vse vrste lesnih izdelkov, posebno za izdelavo okvirov in letov. Celulozna industrija je zastopana v štirih krajih, industrija lepenke v treh, papirna industrija pa v devetih krajih. Industrija lesnih izdelkov je zelo specializirana, posebno izdelava rezbarskih izdelkov iz okolice Partenkirchena, Berchtesgadenu in Oramergauja je znana kot domača industrija. Zato se je na Bavarskem razvila tudi strojna industrija za izdelovanje strojev za obdelovanje lesa, ki je zastopana na sedmih raznih krajih Bavarske.

Monakovo samo, ki šteje 670.000 prebivalcev, ima najbolj razvito pivovarsko industrijo, menda 22 pivovarn, ter industrijo potrebnih in produktov za napravo pivovarn, prevoz in konzerviranje piva. Pri Ingolstadtu je v znanem Hallertau središče najboljših kvalitete bavarskega hmelja, katerega prodaja je koncentrirana v Nürnbergu. Zelo razvita je na Bavarskem industrija poljedelskih strojev in poljedelskega orodja. Naša delegacija je sama obiskala moderne Schultejeve tovarne poljedelskih strojev v Freisingu, na katerega nas vežejo razni zgodovinski in kulturni spomini. Našim nemškim spremljevalcem je bilo novo, ko so čuli, da so imeli brižinski škofje v starih časih pri nas posesti in da se je baš v Freisingu našel prvi zgodovinski dokument slovenskega jezika.

(Dalje prihodnjik.)

PRODAJA NAŠEGA TOBAKA V ČSR.

Finančno ministrstvo in upravni odbor tobačne režije sta z jugoslovansko monopolno upravo podpisala konvencijo, po kateri bo Češkoslovaška 6 let dobivala od jugoslovanskega monopola na leto po 3 in pol milijona kilogramov tobaka. Pogodba se sme odpovedati eno leto pred potekom.

V Italiji ne bo v sobotah borze. Kakor sporočajo borzna predstojništva milanske in tržaške borze, se v poletnih mesecih ob sobotah ne bo vršil efektin in devizni promet.

Kako si naj pomagamo?

Če zasledujemo razne izjave gospodarskih krogov v časopisju in na zborovanjih, tedaj slišimo povsod besede »tipizacija, racionalizacija, koncentracija, znižanje cen produkcije«. Žal pa večina naših gospodarjev ne ve, kaj naj začne s temi besedami in gesli. Ne vedo, kako naj vse to vporabijo v svojih lastnih obratih. In tako kličejo le na pomoč, ne da bi bili na jasnem, na kateri naslov naj se obrnejo. Predvsem ne poznajo mej med narodnim gospodarstvom, finančnim gospodarstvom in privatnim gospodarstvom.

Dejstvo je, da more zdravo privatno gospodarstvo uspevati le, če je narodno gospodarstvo zdravo. Žal pa včasih ogrnejo premožnejši sloji svoje privatne gospodarske interese z narodnogospodarskim plaščem, česar pa vsaj nominalno odločilne mase sploh ne vidijo, ali pa prepozno. Potem ni čudno, da dobivamo vsled tega zakone in odredbe, ki nikakor ne pospešujejo narodnega gospodarstva. Navadno se tudi pozablja, da je glavni faktor za uspevanje narodnega gospodarstva kupna moč in da se kupna moč ne more dvigniti z relativnim zvišanjem dohodka, marveč edino le z realnim. Torej ni treba zvišati nominalnih dohodkov, namreč dati se mora in zjamčiti tem dohodkom večjo kupno moč. V to svrhu je treba predvsem poceniti produkcijo. In res je, da se more to doseči le s tipizacijo in racionalizacijo. Oba pripomočka pa ne bosta pomagala, marveč gospodarsko celo škodljivo učinkovala, če jih bodo uvedli ne v svrhu zvečanja produkcije, namreč v privatno gospodarske svrhe, to je v svrhu zvišanja zaslužke in dobička. V takih primerih se izločijo cele armade delovnih moči, ne da bi pri tem ostali dobili s svojimi dohodki večjo kupno moč. Tudi nekateri gospodarski voditelji greše, ker pri presojevanju narodnega premoženja preveč na nje vplivajo finančni in številni občutki in ker premalo vpoštevajo vsoto realnih dejstev.

Racionalizacija in tipizacija pospešujeta le tedaj narodno gospodarstvo, če jih uporabljajo za pomnoževanje, brez ozira na privatnogospodarski uspeh. Do tega uvidevanja morajo priti predvsem naši zakonodajci, če hočemo dvigniti kupno moč naše države. To bomo morali navzlic bližnjemu sorodstvu med gospodarstvom in financami uvideti, da imajo gospodarski interesi prednost pred finančnimi že z ozirom na narod kot celoto.

Če bodo vodilni krogi to uvideli, se bo s tem zmanjšalo pomanjkanje kapitala, prišlo bo več denarja v promet, vsled česar se bo znižala tudi obrestna mera. Če primerjamo današnjo višino obresti z višino pred vojno, tedaj vidimo, da pod temi pogoji ne more ozdraveti naše gospodarstvo.

Vso to težo čutijo predvsem naši manjši in srednji trgovci, ki vsled nezadostne organizacije ne morejo odločujoče vplivati na razvoj, ki smo ga zgoraj označili. Vendar si pa morajo vsaj nekoliko pomagati. Predvsem morajo zmanjšati zaloge s tem, da odprodajo ono blago, ki so ga spoznali kot malo rentabilno. Ravno tako važen pripomoček bi bila združitev v svrhu skupnega nakupovanja, naj si že bo na združni podlagi ali pa v drugi obliki. Če se iz teh malih nakupnih organizacij osnujejo večje

zveze, tedaj se morejo na ta način znižati cene blagu ter zvišati kupna moč konzumenta. Na ta način se morejo ustanoviti skupna skladišča, ki bodo navzlic največjim dimenzijam še vedno manjša nego vsa posamezna skladišča skupaj.

Ne moremo trditi, da se našemu kmetovalcu dobro godi. In gotovo je, da je tudi v interesu trgovca, da se kmet opomore. Vendar pa ta pomoč poljedelstvu nikakor ne sme podražiti, marveč pomnožiti produkcijo.

Če prevzamejo trgovci v tem oziru inicijativo in vodstvo in če postavijo na merodajna mesta le take gospodaje, ki hočejo delovati na to, da se bo povsod zvečala produkcija ne glede na privatno-gospodarske interese, tedaj si bodo pridobili neveljavih zaslug za blagor vsega naroda.

— rš.

TRGOVINSKA POGODBA Z AVSTRIJO PRED AVSTRIJSKIM PARLAMENTOM.

10. t. m. so predložili avstrijskemu parlamentu dodatek k trgovinski pogodbi med Jugoslavijo in Avstrijo, ki je bila sklenjena 3. septembra 1925.

PŠENIČNA ŽETEV V SLAVONIJI.

V Slavoniji bo pšenična žetev v par dneh končana. Žetev je zelo lepa. V srezih Djakovo in Požega so v nekaterih občinah tudi že omlatili. Spricho lepega vremena je delo ugodno. Kmetje si žele le še dežja, da bo še koruza dobro dozorela. Vsled nizkih žitnih cen so kmetovalci nekoliko vznemirjeni.

NOVA PŠENICA NA BEOGRAJSKEM TRGU.

Na beograjski žitni trg že prihajajo ponudbe in vzorci nove pšenice iz notranje Srbije. V rodovitni pokrajini okoli Palanke in Smederova je kvaliteta letošnje pšenice skoro enaka lanske, dočim je ljuške za 4 do 5% več. Kmetje že prinašajo pšenico na trg, ker potrebujejo denar, in jo ponujajo po 220 do 230 dinarjev. Sicer se pa v Beogradu ponuja pšenica po 240 dinarjev. Izvozniki računajo, da bo letošnja letina za 25 odstotkov bogatejša nego lanska.

SESTANEK TEKSTILNIH INDUSTRIJCEV V TRSTU.

V Trstu so se sestali italijanski, avstrijski in češkoslovaški tekstilni industriji, da se posvetujejo o prodajnih pogojih svojih izdelkov. Ta sestanek je samo priprava za prihodnjo konferenco, na kateri bodo sklepali o zelo važnih in dalekosežnih vprašanjih.

GOSPODARSKA POROČILA IZ OGRSKE.

Ogrska vlada namerava poenotiti inozemske kreditne transakcije in ustanoviti potem osrednji hipotekarni zavod. Finančno ministrstvo hoče proti protestu finančnih zavodov vse inozemske kreditne transakcije dejati pod nadzorstvo in je dala izdelati tozadeven zakonski načrt.

Ogrska industrija svile je prišla vsled francosko-avstrijske pogodbe v težko krizo; v smislu te pogodbe se Avstrija zaveže, da od 1. februarja 1929 naprej ne bo sprejela nobenega svilenega blaga več v apreturo oziroma v pasivno požlahtnenje. S tem je obstoj ogrske svilene industrije v temelju ogrožen, ker ni na Ogrskem nobene možnosti za apreturo. Strokovni krogi mislijo na ustanovitev lastne apreture na Ogrskem, a obstoja bojazen, da ta apretura ne bo mogla primerno delovati. Začeli bodo sedaj s tozadevnim pogajanjem s Češkoslovaško.

Razne posredovalnice za delo v Budimpešti ugotavljajo v zadnjih tednih rapidno dviganje števila brezposelnih. Dohod z dežele v glavno mesto je velik; zlasti obrtniki prihajajo v Budimpešto, ker ne morejo dobiti na deželi dela in ker tam kot samostojni obrtniki ne morejo živeti. Te izvežbane moči morajo delati kot težaki, da sploh kaj zaslužijo. — Po statistiki je organiziranih sedaj na Ogrskem nad 127.000 delavcev v strokovnih zvezah. 71 odstotkov jih stane v Budimpešti in v okolici, 29 odstotkov drugod. Četrtnina vseh organiziranih delavcev pripada kovinski in lesni stroki. Na novo pristopa v zveze le malo delavcev.

Gospodarstvo Jugoslavije in njegovi odnošaji napram inozemstvu.*

(Nadaljevanje.)

Jugoslavija je v inozemstvu znana kot izrazito agrarna država. Njena površina znaša 24.5 milijonov hektarov in je torej nekoliko večja kot polovica današnje Nemčije. Osnovo njenega gospodarstva tvorijo poljedelstvo, živinoreja in gozdarstvo. V vseh treh panogah prevladuje izrazito ekstenzivno gospodarstvo. Od njene površine 24.9 milijonov hektarov je samo 11.1 milijona hektarov ali 45.4% obdelane zemlje, 7.6 milijonov hektarov ali 30.7% pripada na gozdovje, dočim je ostalih 24% zemlje neizkoriščena ledina, ki je po pretežni večini rodovitna in služi tako deloma živinorejcem za pašo ter predstavlja ogromno rezervo za razvoj poljedelstva odnosno na kraških tleh za pogozdovanje. Celotno letu najslabše žetve predstavlja aktivni saldo zunanje trgovine s poljskimi pridelki, živinorejskimi proizvodi in šumarskimi produkti, okrog 60% našega izvoza. Prilike v jugoslovanskem gospodarstvu so po raznih pokrajinah zelo različne. Od severa države, kjer prevladuje razmeroma dosti intenzivno gospodarstvo, organizirano na moderni podlagi kapitalistične eksploatacije in industrijske predelave proizvodov, prihajamo proti jugu do vedno bolj primitivnih oblik obdelovanja, nizkih stopinj ekstenzivnega in naravnega gospodarstva. Jugoslavija obsega pet raznih klimatskih področij, ki se odsevajo in izražajo v različnosti rastlinskih kultur in donosov pri posameznih pridelkih. V luči nemških gospodarskih prilik, ki so za nas izraz najbolj intenzivnega in racionalnega gospodarjenja, pridejo še le ogromne razlike napram poljedelski produkciji Jugoslavije prav do izraza. Tako je na primer v Nemčiji, kakor v Jugoslaviji s pšenico posejana skoro ista površina, vendar pridelava Nemčija na 1 hektar 16.2 q, dočim znaša povprečni donos v Jugoslaviji le 11.8 q, torej eno tretjino manj. Nemškega hektarnega donosa ne dosežejo v Jugoslaviji niti najplodnejši žitnorodni kraji Srem, Banat in Bačka. Pri ovsu je donos na hektar v Nemčiji za 80% večji kot v Jugoslaviji in celo pri tobaku prednjači v letu 1926 Nemčija za ca 20% pred Jugoslavijo. Travnikega sena pridelava Nemčija 42.5 q na 1 ha, dočim znaša pri nas donos 20.95, torej komaj dobro polovico nemške produkcije.

Od obdelane zemlje pripade v Jugoslaviji 6.2 milijona hektarov, torej nad polovico na njive, medtem ko pripade v Nemčiji skoro tri četrtine na njive. Pet šestin njiv je v Jugoslaviji posejanih s cerealijskimi, od tega zopet nad polovico s koruso. Produkcija pšenice je znašala leta 1925, ki jo je bilo smatrati za normalno, 20.8 milijona q, od katerih se je 65% porabilo za prehrano prebivalstva, 15.6% za setev in le 6.7% produkcije je prišlo za izvoz v poštev.

Povprečna letna produkcija korusa v zadnjem polletju je znašala 30.2 milijona stotov, leta 1925 celo 37 milijonov stotov, od katerih se je porabilo doma 16.6 milijona stotov ali 60%, izvozilo pa se je 3.2 milijona stotov ali ca 13%. V preteklem letu je ca 50% jugoslovenskega izvoza pšenice konzumirala Češkoslovaška. Na drugem mestu stoji Grčija z 12.700 tonami, a šele na tretjem Avstrija z 8.138 tonami.

Pri korusi konzumira Čehoslovaška dve tretjini celokupnega izvoza, potem sledita Avstrija in Madžarska. Nemčija lani kot konzument našega žita sploh ni prišla v poštev.

Jugozapadni predeli države Črna gora, Bosna, Hercegovina, Dalmacija in Slovenija so glede produkcije cerealijske za prehrano prebivalstva pasivni in navezani na dovoz žitne hrane iz Vojvodine, Srema in Srbije. Črna gora ima na primer samo 8.2 njiv, Južna Srbija le 18.7, dočim ima Vojvodina 86.8%. Kljub temu stoji izvoz cerealijske v normalnih letih v naši izvozni trgovini na prvem mestu. Enostranska gospodarska struktura Jugoslavije po-

vzroča, da zadostuje ena sama slaba letina, ki povzroči izpad izvozu cerealijske, da postane trgovinska bilanca pasivna. Za dokaz te trditve zadostuje, ako primerjamo izvozne številke zadnjih dveh let. Izvoz pšenice iz Jugoslavije, ki je znašal 1926. leta 297 tisoč 284 ton v vrednosti 846 milijonov dinarjev, je padel lanske leto na neznamenit kontingent 64.000 ton, v vrednosti 195.5 milijona dinarjev. Izvoz korusa pa je od 894.716 ton, v vrednosti 1.338.000 Din ali ca 100 milijonov mark v letu 1926 nazadoval na 197.689 ton v vrednosti 337 milijonov dinarjev, povprečno torej obe najvažnejši žitarici na eno četrtino tako, da je izpad samo pri cerealijskih znašal 1 milijardo 656 milijonov dinarjev, tako da je kljub povečanemu izvozu ostalih produktov naša trgovinska bilanca preteklega leta zaključila z 886 milijoni dinarjev ali 65 milijonov nemških mark primanjkljaja. Izvoz cerealijske predstavlja torej nesigurno postavko naše trgovinske bilance, ki podlega od leta do leta zelo znainim izpremembam. Od ostale obdelane zemlje pripade ca 25% na pašnike, 14.75% na travnike, 2.26% na sadovnjake, 1.60% na vinograde in 1.13% na vrtove. V primeru v Nemčiji je površina njiv v Nemčiji večja kot celokupna površina Jugoslavije, površina vrtov v Nemčiji je štirikrat tako velika kot v Jugoslaviji, površina vinogradnikov pa je v Jugoslaviji še enkrat večja kot v Nemčiji in tudi sadovnjakov ima. Jugoslavija petkrat toliko kot Nemčija. Tudi pri produkciji povrtin ne je v hektarnem donosu med Jugoslavijo in Nemčijo vsled velike uporabe umetnih gnojil in racionalnega gojenja v Nemčiji, ki je v Jugoslaviji še minimalno, velika razlika. Dočim pridelava Jugoslavija le 53 q krompirja na 1 ha, se pridelava v Nemčiji 108 q; sladkorne repe pridelava Nemčija 260 stotov, dočim žanje Jugoslavija samo 154 stotov.

(Dalje prihodnjé.)

USTANOVITEV ZVEZE ŽELEZARSKA INDUSTRIJE.

V železarski industriji že več mesecev na to delajo, da bi se ta industrija organizirala v posebni zvezi. Ta zveza naj bi ščitila ter pospeševala interese železarske industrije. Predmeta za ustanovitev te zveze so že končana, tako da bodo v kratkem sklicali ustanovni občni zbor. V zvezo bodo vstopile vse železarske industrije in pa podjetja, ki izdelujejo kovnato blago, in sicer iz vse jugoslovanske države. Ta nova zveza bo stopila v ožjo zvezo s centralno industrijskih korporacij v Beogradu, kjer bo tudi sedež zveze. Predmeta za ustanovitev te zveze vodi poseben odbor, ki mu načeljuje ravnatelj Herz od brodske tovarne za vagona.

* * *

NEMCI IN AMERIKANCI TER TVORBA PREMOGA V TEKOČINO.

V tem oziru hočejo Nemci in Amerikanci delovati skupno, in beremo: I. G. Farben in Standard Oil bosta tekom tega poletja zgradila napovedano poskusno napravo. Predsednik Standard Oil Coe bo prišel v Nemčijo v svrhu nadaljnjih pogajanj z zastopniki I. G. Farben. Glede na nadprodukcijo v petrolejski industriji in na nizke cene gazolina problem pretvarjanja premoga v tekočino na gospodarski podlagi sicer za Ameriko še ni aktualen, a naprava se mora vseeno zgraditi, ker bodo pozneje v Ameriki to praktično izrabljali.

Ljubljanska borza.

Tečaj 11. julija 1928	Povprasevanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold. . .	—	22.905
Berlin 1 M	13.56	13.59
Bruselj 1 belga	—	7.9341
Budimpešta 1 pengő	—	9.9163
Cunih 100 fr.	1094.10	1097.10
Dunaj 1 šilling	8.0014	8.0314
London 1 funt	276.30	277.10
Newyork 1 dolar	56.765	56.965
Pariz 100 fr.	221.75	223.75
Praga 100 kron	168.10	168.90
Trst 100 lir	296.50	298.50

Zaključek šolskega leta na Gremijalni trgovski šoli v Ljubljani.

Dne 25. junija t. l. se je vršil v telovadnici na Ledini slovesen zaključek šolskega leta 1927/28 v navzočnosti zastopnikov šolskega odbora, celokupnega učiteljskega zbora ter vseh učencev in učenk. Slovesnost je otvoril vodja g. Grum. Pozdravil je zastopnika trgovskega gremija oziroma šolskega odbora gg. Pavlina in Zeleznikarja, spominjajoč se velikih zaslug šolskega odbora in trgovstva sploh za reorganizacijo te šole in povdarjajoč globoko razumevanje trgovstva za trgovski naraščaj in za veliko naklonjenost trgovski šoli ter izreka vsem članom šolskega odbora, kakor tudi vsem ostalim trgovcem, ki so količkej k temu pripomogli, v svojem kakor tudi v imenu učiteljskega zbora in učencev najtoplejšo zahvalo, proseč navzočo člana trgovskega gremija še nadaljnje naklonjenosti.

V svojem nadaljnjem govoru se dotakne vzgojnega momenta in strokovnega pouka. Onim, ki ostanejo še na šoli, želi, da se bodo prihodnje leto še intenzivneje poprijeli učenja, da bodo učni uspehi še bolj izdatni kot v letošnjem šolskem letu, ker mora imeti vsak učenec tendenco navzgor, a nikdar navzdol. Pozdravlja dalje vzornost, disciplino in red, ki sta vladala na šoli ter želi, da bi se učni uspehi v prihodnjem šolskem letu znatno dvignili. Onim pa, ki zapuste šolo in ki namerijo svoj prvi korak v življenje, dá potrebna navodila za praktični poklic, opozarjajoč jih na vestnost, poštenost in značajnost, ki so zvezde vodnice vsakega kulturnega človeka in ki naj ga vodijo ter spremljajo na vseh njegovih življenjskih poteh. Na ta način bo vsakemu življenjski obstoj zasiguran. Želi srečno in krepko na pot!

Za tem pozdravi navzoče člane šolskega odbora g. Pavlin, ki izvaja:

Z današnjim dnem zaključujemo šolsko leto 1927/28. Kakor vsako leto, tako prisostvujemo tudi danes temu slovesnemu zaključku. V zgodovini gremijalnega šolstva ostane ta dan zabeležen v znamenju napredka naše trgovske gremijalne šole.

Šolski odbor se dobro zaveda kako važna je za trgovski stan strokovna šola, zato ji posveča vso svojo pozornost. Težka je naloga šolskega odbora v času, ko mu merodajni faktorji ne nudijo one materialne podpore, ki bi jo morali. Boriti se mora z velikimi težkočami, ki čestokrat ogrožajo obstoj te šole. Vkljub vsem neprilikam jo vzdržuje in ji nudi vsestransko podporo, da se more nemoteno posvetiti načrtanemu programu.

Biti danes trgovec ni baš lahko. Trgovski stan zavzema v naši državi zelo važno in odlično mesto, ki mu z ozirom na njegovo smoteno gospodarsko politiko, ki jo mora voditi, tudi pripada. Borba za zboljšanje gospodarskih in socialnih neprilik nas sili, da vztrajamo in delamo po načrtanih programih tako, da bo naš trgovski naraščaj imel pred seboj že obdelano ledino. Naša dolžnost je, da v tej dobi nudimo naraščaju vse možnosti vzgoje in napredka pri strokovni izobrazbi. Zato smemo in tudi moramo v interesu naše in bodočnosti našega naraščaja zahtevati, da se s polnim razumevanjem posveti nalogam bodočega trgovca.

Da povzdignemo nivo našega naraščaja, zahtevamo za vstop v gremijalno šolo predpisano predizobrazbo, brez katere nihče ne more postati trgovski vajenec. S to predizobrazbo bo šolski odbor s pomočjo učiteljskega zbora strokovno šolo povzdignil na ono stopnjo, ki si jo je načrtal pri ustanovitvi. Vse one, ki se trgovski izobrazbi in učenju ne bodo posvetili v polni meri, jih bo šolski odbor na predlog ravnateljstva, ne glede na izgovor, brez odloga iz šole izključil.

Onim, ki danes zapuščajo zavod, po triletnem smotrenem učnem uspehu, želi govornik na nadaljni poti v imenu šolskega odbora najlepšo bodočnost in prosi, da ohranijo vse, kar so jim učitelji doprinesli pri učenju, v trajnem spominu. Prosi jih, da gojijo tudi v bodoče čut skupnosti in ponos do svojega stanu.

Prestopamo v deseto leto obstoja gremijalne šole v naši svobodni državi. Čut dolžnosti mi velevala, da se na tej slovesnosti spominjam moža, ki je ob razpadu

pokoje Avstrije prvi prijel za delo in začel smoteno nadaljevati zupuščno naše gremijalne šole. Delo je bilo težavno, zbral je krog idealnih učiteljev - tovarišev, ki se takrat niso strašili dela in ne truda ter dali šoli nov temelj, na katerem danes gradimo in izpopolnjujemo našo šolo. Ta mož je bil pokojni šolski ravnatelj in ravnatelj gremijalne šole g. Jakob Dimnik, katerega spomin počastimo, da mu ob desetletnici obstoja gremijalne šole v novi državi zakličemo »Slava!«.

Končno sporoča g. Pavlin, da je šolski odbor tudi letos na predlog učiteljskega zbora nagradil najpridnejše učence ter jim je v imenu šolskega odbora iskreno čestital.

Nato se g. Pavlin zahvali učiteljskemu zboru, zlasti g. ravnatelju ter obdari najpridnejše učenke. Obdarovane so bile: iz prvih razredov: Sluga Marija, učenka I. b razreda, iz drugih razredov: Zelenko Regina, učenka II. c razreda in iz tretjih razredov: Dovžan Viktorija, Očepek Zorislava in Pišlar Terezija, vse III. c razreda. Obdarovanke so prejele s podpisani članov šolskega odbora v spomin krasne knjige. V imenu obdarovank se je g. Pavlinu zahvalila učenka Dovžan Viktorija z zagotovilo, da se hočejo ravnati po danih navodilih ter pridobljene nauke in strokovno znanje v praktičnem življenju realizirati.

Nato je sledila razdelitev izpričeval. Vsi tretji letniki pa so se potem podali pod vodstvom učiteljstva v Kolinsko tovarno, kjer so si ogledali pod vodstvom ravnatelja g. Chvatala vse njene naprave in ves njen ustroj. G. ravnatelj je vsem navzočim osebno tolmačil vse podrobnosti in zanimivosti tovarne, ki je edina te vrste v Sloveniji. Po ogledu je g. ravnatelj povabil vse goste k mali zakuski z izborno črno kolinsko kavo. Za prijazen sprejem se je zahvalil g. ravnatelju v imenu gremija g. Pavlin, v imenu šole pa ravnatelj g. Grum. Vsem navzočim ostane izredna naklonjenost Kolinske tovarne v trajnem spominu. Končno bodi izrečena zahvala tudi predsedniku društva trgovskih potnikov g. Seljaku, ki je pravočasno preskrbel, da je obisk uspel nad vse zadovoljivo.

VEČJI IZVOZ KONJSKIH KOŽ IZ JUGOSLAVIJE.

V zadnjem času se je pojavilo na domačem trgu večje povpraševanje po konjskih kožah. To povpraševanje prihaja iz inozemstva, predvsem iz Češko-slovaške, kamor se v zadnjem času izvažajo velike množine konjskih kož. Cene so 190 do 200 dinarjev za kožo v dolžini 220 cm.

Iz naših organizacij.

Prodaja soli. Srežki gremij trgovcev v Celju obvešča: Po obvestilu srežke finančne kontrole v Celju se p. n. člani - interesi za maloprodajo soli opozarjajo na sledeča določila: 1. Preskrbeti si morajo overovljen prepis obrtnega lista, ki ga je overoviti pri pristojnem okrajnem sodišču. 2. Potrdilo, da je vplačan davek do konca 30. junija 1928. 3. Potrdilo, da še ni kaznovan radi hudodelstva tihotapstva. Za to potrdilo mora vsak zaprositi pismenim putem pri okrajnem finančnem ravnateljstvu v Mariboru. V prošnji mora navesti, da potrebuje to potrdilo kot prilogo k prijavi za maloprodajo soli. Potem, ko ima vsak našete tri priloge v rokah, se poda k najbližjemu finančnemu oddelku, kjer predloži ta potrdila in izpolni prijavo za maloprodajo soli. Tiskovine za prijave imajo finančni oddelki. — Načelstvo.

Trgovina.

Trg kavčuka. Predsednik newyorške blagovne borze piše glede tržnega položaja, da je treba računati v bodočih mesecih s skrčenjem zaloga surovega kavčuka na trgih. To je posledica kopičenja zaloga po interesnih skupinah izven trga. Vlada Malajske države je določila pred kratkim kot povprečno produkcijo za omejitveni okraj maksimum 314.575 ton. Malajska država je sedaj med prvimi producenti kavčuka.

Ustanovitev rumunsko-ogrske trgovske zbornice. Rumunski gospodarski krogi so pričeli snovati rumunsko-ogrsko trgovsko zbornico, ki naj poglobi medsebojne gospodarske odnose. V kratkem bodo predela končana.

Komercializacija rumunskega izvoza sadja. Rumunsko poljedelsko ministristvo je svoječasno poverilo posebno komisijo z nalogo, da študira možnosti, kako pospešiti rumunsko sadjerejo ter zvišati izvoz sadja iz Rumunije. Komisija je zdaj izdelala elaborat, s katerim se je pred kratkim baval rumunski ministrski svet. Kakor poroča »Rumunski Lloyd«, naj se to izvrši s komercializacijo sadnega izvoza s pomočjo posebne delniške družbe, ki bo dobila od države carinske in transportne olajšave. Družba bo zgradila na meji tudi več tovarn za predelavo sadja.

Industrija.

Angleška kovinska industrija. Ministrski predsednik Baldwin je sprejel odposlanstvo angleške kovinske industrije. Odposlanstvo je vodil predsednik Narodne zveze železnih in jeklenih tovarn. Govoril je o sedanjem resnem položaju

angleške kovinske industrije, ki zahteva takojšnje odprave. V odgovoru je dejal Baldwin, da sicer prizna težkoče, s katerimi se mora angleška kovinska industrija boriti, da pa za dobo sedanjega parlamenta nikakor ne more obljubiti, da bi se politika vlade v tem oziru kaj spremenila. Kakor nam je znano že iz prejšnjih poročil, zahteva angleška kovinska industrija v prvi vrsti zaščitno carino proti naraščajoči kontinentalni konkurenci. Po vojski se je okrepila zlasti nemška industrija in si z največjim uspehom osvaja zopet svoje nekdanje odjemalne trge.

Velika transakcija v gališki lesni industriji. Iz Katovic poročajo, da je ondotna zgornješlezjska lesna industrijska d. d. z baronom Liebiegom podpisala pogodbo, na podlagi katere proda družba baronu Liebiegu gozdove v Vzhodni Galiciji za ceno 2.200.000 dolarjev. Pri tej prodajni transakciji je udeležena tudi »Dresdner Bank«. Samo provizije za posredovanje je dobila krakowska lesna tvrdka Walter & Dötler 64.000 dolarjev.

Stroški prevorbe pri Fordu. Ford Motor Co. je predložila v izvedbi zakonskega predpisa svojo bilanco z 31. dec. 1927. Bilanca nam kaže vpliv pretvorbe podjetja na fabrikacijo novega modela. Bilanca izgube in dobička kaže za preteklo leto zgubo 42.79 mil. dolarjev, dočim je izkazalo leto 1925 dobiček 79.98 in leto 1926 dobiček 75.27 mil. dolarjev. Izkazana zguba pa tvori samo del vseh pretvorbenih stroškov.

Denarstvo.

Mednarodni finančni trust na Holandskem. V Amsterdamu so pod vodstvom banke Nederlandsche Handels-Maatschappij ustanovili s kapitalom 15 milijonov goldinarjev finančno družbo, ki bo dajala kredite industrijskim podjetjem. Trustu pripadajo med drugimi tudi Mendelssohn (Warburg), Rothschild and Sons (London), Dillon Read (New York), Amstel bank (Amsterdam), Kreditanstalt (Dunaj), Švicarsko bančno društvo in Baselska trgovska banka.

Kako investirajo ameriške finančne družbe svoj kapital. International Securities Corporation of America izkazuje v poslednjem času velike množine denarnih sredstev v investicijske svrhe. Ta denarna sredstva naj se predvsem vporabijo za nakup inozemskih papirjev. Dosedaj je družba investirala 50 milijonov dolarjev in sicer 87 odstotkov v inozemskih bonih in akcijah in samo 13 odstotkov v ameriških vrednostnih papirjih.

Stabilizacijski predjem za Rumunijo. Guvernejev namestnik francoske narodne banke, Rist, ki se je odpeljal v Bukarešto, se pogaja z rumunsko vlado radi

predjem dveh milijard lejev. Ta predjem hočejo vporabiti za stabilizacijo leja. Rist ima vsa potrebna pooblastila, da podpiše pogodbo.

Kitajske banke zahtevajo demobilizacijo. Kitajske velebanke so naslovile na generale nacionalističnih armad poziv, naj takoj pričnejo z demobilizacijo armade, ker bi morale sicer prenehati z nadaljno finančno pomočjo.

RAZNO.

Odhod ameriškega finančnega ministra v Evropo. Kakor poroča »New York Herald«, odpotuje ameriški finančni minister Mellon 12. julija na krovu parnika »Majestic« v Evropo. Obiskal bo London in Pariz, najbrže pa tudi Rim.

Assicurazioni Generali je poročala letos o svojem 96. poslovnem letu, čez par let bo slavila stoletnico obstoja. Prema-gala je vse valutarične krize in je svoje obveznosti vedno v polni meri izpolnila. Ze obstoječe zveze je nadalje izgradila. V poslovnem letu 1927 je imela 24.955.312 lir čistega dobička in je razdelila kot leto prej dividendo 150 lir za delnico. Na novi račun je prenesla 867.012 lir. Dohodki na premijah so znašali v preteklem letu skupno 515.575.619 lir; obrestni dohodki iz lastnega premoženja so se dvignili nad 56 mil. lir; skupni dohodki torej nad 570 mil. lir. Polno vplačana delniška glavnica znaša 60 mil. lir, razne posebne rezerve jo prekašajo za več kot 100%, vse varščine predstavljajo vrednost nad 1 milijardo lir. Imobilije so cenjene še po predvojni vrednosti in znaša ta postavka 173.819.000 lir.

Petrolej na otoku Sahalin. Zadnje čase so ruske geološke ekspedicije in japonski koncesionarji preiskali otok Sahalin ter dognali, da je na otoku zelo mnogo nafte, tako da se lahko primerjajo z izviri v Baku in Grosnyje-mu. S to nafto ne bodo preskrbovali samo Rusijo, marveč jo bodo mogli v velikih množinah tudi izvažati na Japonsko in Kitajsko. Najvišji narodnogospodarski svet sovjetske unije namerava v to svrhu ustanoviti poseben trust.

Češkoslovaške državne železnice v letu 1927 zaznamujejo dvig dohodkov; leta 1926 je bilo dohodkov 4006 mil. Kč, lani pa 4285 milijonov. Za letošnje leto računijo dohodke na 4500 milijonov Kč. Poleg transportnih dohodkov so imele železnice tudi dohodke iz drugih naslovov v znesku 250 mil. (zakup objektov, restavracije i. dr.). Na prometnih davkih je dobilo finančno ministristvo 830 mil. Kč, torej skoraj petino skupnih dohodkov. Obratni previšek je znašal leta 1925 še 77.35 mil. Kč, leta 1926 že 121.75 mil. in l. 1927 160.4 mil. Kč.

Ivan Hribar:

96

Moji spomini.

Vrnivši se v hišo, dal sem prinesiti posteljnino iz nadstropja v pritlično sobo. Tamkaj smo si postlali na tleh ter se podali k počitku. Meni so se oči zaprle, toda le za hip; kajti kmalu sem se zopet prebudil. Tako sem ležal napol bdeč, na pol dremajoč do 9. dopoldne; dočim soproga in služkinji, kakor so potem pripovedovale, niso zatisnile očesa.

Okoli 9. dopoldne odprem okno, da pogledam venkaj, odkoder je prihajalo glasno klicanje. Tu opazim pod oknom dr. Ivana Tavčarja in Josipa Lenčeta. Prišla sta me, ko sta izvedela, da spim v hiši, klicat ter me svariti naj bom pameten in se ne podajam v nevarnost. Vabila sta me na vso moč naj se izselim iz hiše. Odvrnil sem jima, da tega ne storim, in res smo ostali ves dan doma, dasi so se vedno ponavljali mali potresni sunki. Proti večeru sporoče mi ženske po medsebojnem dogovoru, da nikakor ne ostanejo več čez noč v hiši, češ, da se ne vé, kaj se utesne še zgoditi. Dal sem torej tudi jaz po vzgledu drugih zapeljati dva voza v »Zvezdco« ter sem se v enem naselil sam s soprogo, drugega pa sem prepustil služkinjama.

Med prenočevanjem v »Zvezdci« spal sem le malo. Večinoma sem hodil okoli, ker me je zanimalo, kako so si drugi priredili prenočišča. Za one, ki so bili v voze, je bilo še dokaj dobro, dasi so mogli le sedé spati. Večina jih je bila tudi dobro zavita proti občutnemu mrazu. Hujše je bilo za tiste, ki so si bili postljali v drevoredu po tleh ali so sedeli na naslanjačih — a tudi na navadnih stolah — seveda zaviti, kolikor se je dalo. Pogled na to tabornje je bil jako pester. Do neke meje tudi zabaven, ko bi bila resnoba trenutka dopuščala pečati se s to stranjo tako kruto občutenega elementarnega dogodka.

Ljubljana: Hiša, kjer je umrl Vodnik.

Noč od nedelje na ponedeljek minila je razmeroma mirno. Videlo se je, da je potres začel pojemati in da se je zemlja pomirjala. V ponedeljek zjutraj smo se torej zopet podali v pritlično sobo, v kateri smo prebili nedeljsko noč. Tisti dan dobili smo iz Cerkljan poročilo, da je tudi tamkaj bil tak potres, da so vsi ljudje zbežali iz hiš, da pa ni napravil škode. Soproga je zahtevala, da se preselimo tje, češ, da je izvedela, da so odšli dr. Tavčerjevi na Visoko in da se ne vrnejo preje, dokler potres popolnoma ne poneha. Odgovoril sem, da nimam nič proti temu, če se ona s služkinjama preseli, a sam da se iz Ljubljane zato ne ganem, ker je potreba vpeljati obsežno pomožno akcijo.

Tisti dan prišel je k meni odposlanec načelnika

južno-železniške postaje z naznanilom, da dá južna železnica na razpolago nekaj železničnih voz za one, ki bi hoteli spati v njih. Ta odposlanec naznanil tudi, da je načelnik postaje določil zame, ako se te ponudbe poslužim, en kupé prvega in en kupé drugega razreda. Ponudbo sem seveda hvaležno sprejel ter potem v ponedeljek zvečer res šel s svojo družino spat na kolodvor, kjer sva midva s soprogo okupovala kupé prvega, služkinjama pa prepustila kupé drugega razreda. Ker preje dve noči skoraj nič spal nisem in sem bil utrujen od preživetih vtisov, odpočil sem si v železničnem vozu prav dobro ter sem zjutraj vstal ves pokrepčan od blagodejnega spanja.

Pustivši družino na kolodvoru, podal sem se v mesto. Prva moja pot je bila k deželnemu predsedniku baronu Heinu. Le-ta je takrat stanoval meni nasproti v drugem nadstropju deželne hiše na Turjaškem trgu. Ko pridem k njemu, povem mu, da sem prišel zaradi uvedbe podporne akcije. Pristavil sem, da sem sicer v ostri opoziciji proti vladi, da me pa to nikakor ne sprečava, da prihajam k njemu ter ga prosim sodelovanja, češ, da morajo v takih trenutkih, kakor so sedanji, ponehati vsa politična nasprotstva in se morajo vsi, ki so v to poklicani, postaviti v službo dobre stvari. Baron Hein, s katerim družabno preje nisem občeval, razveselil se je teh besedi ter je pripomnil, da je to pač samoposebi umevno in da tudi on stavlja svoje moči na razpolago za podporno akcijo. Pripovedoval mi je potem, da je bil potresno noč v Novem mestu in je bila njegova soproga sama doma. Ko je dobil brzojavko, kaj se je zgodilo, pripeljal se je z največjo naglico domov ter je tu še-le izvedel, kaka grozna nesreča je zadela Ljubljano in nje prebivalstvo. »Moja soproga« — nadaljeval je — »zbežala je v največjem negližiju iz družnega nadstropja v vojaško stražnico v pritličju in še-le vojaki so jej potem iz stanovanja prinesli potrebno obleko, da se je vanjo zavila.«

(Dolge prihodnjič.)

Borza dela v Mariboru. Od 1. do 7. julija je iskalo dela 92 moških in 52 ženskih, 88 službenih mest je bilo prostih, 27 moških in 21 ženskih, t. j. 48 oseb je dobilo delo, odpotovalo jih je 36 oseb, odpadlo pa 166. Od 1. januarja do 7. julija pa je iskalo dela 4099 oseb, 2011 službenih mest je bilo prostih, 1255 oseb je dobilo delo, odpotovalo jih je 1753, odpadlo pa 2349.

Pri Borzi dela v Mariboru dobi delo: 12 hlapcev, 4 kolarji, 3 sodarji, 1 pečar, 2 st. ključavničarja, 1 pek (mlajša moč), 1 natak, 1 kurjač, 10 železostugarjev, 3 lakirniki, 2 kotlarja, 1 strojni ključavničar, več vajencev (natakarske, pekarske, mesarske, slikarske, mizarske in čevljarke obrti), kakor tudi 8 kmečkih dekel, 2 kmečki gospodinji, 10 kuharic, 17 šivilj za perilo, 1 vzgojiteljica, 1 varuška, 1 kuharica k orožnikom.

Borza dela v Mariboru išče nujno 18 zidarjev za gradbo železniške proge Rogatec—Krapina.

jev; leta 1926 je znašal dobiček 142 mil. dolarjev. Prodaja v inozemstvo je bolj zadovoljiva kot prodaja doma.

Banca Commerciale Triestina, ki ima svoj delokrog zlasti v Julijski Benečiji, je imela lani nad 9 milijonov lir čistega dobička in je izplačala 7-odstotno dividendo = 35 lir. Nominalne je 500 lir.

Banque de Bruxelles je zvišala delniško glavnico od 250 na 400 milijonov frankov. Izdali so 300.000 novih delnic po nominalni vrednosti 500 frankov.

Zveza bombaževih predilnic v Čehoslovaški je ugotovila na občnem zboru, da se je položaj bombaževе industrije v zadnjem času poslabšal; to je posledica nazadovanja eksporta v nasledstvene države.

Indijska banka je znižala obrestno mero od 7 na 6%.

Družba Fanto je na občnem zboru določila za poslovno leto 1925/26 dividendo 10%, za osem mesecev poslovnega leta 1926 samo 7-odstotno in za poslovno leto 1927 zopet 10-odstotno.

Avstrijske tovarne Siemens-Schuckert so zaključile leto 1927 s čistim dobičkom 1.972.000 šilingov, dividenda znaša kot leto prej 6%. Število delnic so znižali od 1.750.000 na 750.000 s tem, da so 10 starih delnic v nominalni vrednosti po 15 šilingov združili v eno delnico v nominalni vrednosti 150 šilingov.

Na Ogrskem so začeli odkrivati nova skladišča zlata, srebra in bakra.

Direktna blagovna tarifa med Čehoslovaško in Rumunijo je stopila v veljavo s 1. julijem. Velja tako za tranzit skozi Nemčijo in Poljsko.

Čehoslovaško-ameriško trgovsko zbornico bodo otvorili v Pragi; sedaj pripravljajo prvi občni zbor.

Pogajanja med Čehoslovaško in Jugoslavijo so zopet preložili, ker se pogajanja med Jugoslavijo in Avstrijo še niso mogla zaključiti.

Čehoslovaške tovarne porcelanske posode so sklenile novo spojitve z ustanovitvijo interesne skupnosti. Zastopane bodo skoraj vse čehoslovaške tovarne. Nova zveza bo delovala v smislu stabilizacije cen in zboljšanja plačilnih pogojev. Ne bomo pa še nič o skupnem prodajnem uradu.

Francoska zveza valjane žice je takoj po stabilizaciji franka določila cene za tri mesece; doma jih je zvišala za julij, avgust in september za 25 frankov, eksportne cene so pa ostale nespremenjene.

Cene železa v ogrski veletrgovini so zvišali za 25 odstotkov; 100 kg železa v palicah velja sedaj 35 pengö, surova pločevina 27 do 39-20, vezano železo 41 pengö.

Španski in italijanski producenti živega srebra bodo ustanovili kartel s skupno prodajno organizacijo. Omejili bodo najbrž produkcijo, a cena bo ostala nespremenjena. Omejene produkcije naši ldirjani pač ne bodo veselili.

Monte Amiata, italijansko podjetje živega srebra, je vsled nadprodukcije nako-pičilo zaloge v vrednosti 4 mil. lir na 25 milijonov lir. Čisti dobiček se je skrčil od 21 na 16 milijonov lir, dividenda je pa še zmeraj 45-odstotna, lani 60-odstotna.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 18. julija t. l. ponudbe glede dobave 4000 kg tračnih žebeljev ter glede dobave 200 m Mannesmannovih cevi. — Mašinsko odeljenje direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. junija t. l. ponudbe glede dobave steklenega papirja, steklarskega kita in mizarskega kleja ter glede oddaje 14 raznih dvigalnih vint v popravilo; do 27. julija t. l. glede dobave 2 preciznih tehtnic za meroizkušanje utežev ter glede dobave 300 m konopnenih cevi. — Direkcija državnih rudarskih preduzeč v Sarajevu sprejema do 24. julija t. l. ponudbe glede dobave 2 centrifugalnih sesaljk; do 30. julija t. l. pa glede dobave 500 komadov električnih vžigalnikov. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 23. julija t. l. pri Komandi Osječke div. oblasti v Osijeku glede dobave pisalnih strojev. — Dne 23. julija t. l. pri Glavnem sanitetskem slagališču v Zemunu glede dobave šatorov; dne 25. julija t. l. glede dobave 2000 košar za sanitetni material in dne 27. julija t. l. glede dobave 6000 komadov slamnjac. — Dne 24. julija t. l. pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 6650 kilogramov svinjske masti. — Dne 24. in 28. julija t. l. pri Generalni direkciji državnih železnic v Beogradu glede dobave raznih vagonov normalnega tira. Dne 27. julija t. l. pri Ministrstvu vojske in mornarice, odeljenje za mornarico v Zemunu, glede dobave raznega platna; dne 28. julija t. l. pa glede dobave 20 ton bencola. — Dne 21. julija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave cementa, barv v prahu in firneža; dne 23. julija t. l. glede dobave laka in kleja; dne 25. julija t. l. glede dobave pločevine; dne 30. julija t. l. glede dobave torb za železniško osebje. — Dne 25. julija t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave pisarniškega materiala; dne 30. julija t. l. pa glede dobave materiala za gornji ustroj. — Dne 30. julija t. l. pri Direkciji šum brodske imovne občine v Vinkovcih glede dobave lesa. — Predmetni oglasi z

natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled. — Dne 25. julija t. l. se bo vršila pri Saobračajno-komercijelnem odeljenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave raznega elektromateriala. (Pogoji so na vpogled pri Depozitni blagajni železniške direkcije v Ljubljani). — Dne 27. julija t. l. se bo vršila pri Mašinskem odeljenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave borovih plohov in mehkih desk. (Pogoji so na vpogled pri istem odeljenju.)

Prodaja. Dne 30. julija t. l. se bo vršila pri Kr. Direkciji šum v Vinkovcih ofertalna licitacija glede prodaje lesenega materiala. Predmetni oglas je interesentom v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

TRŽNA POROČILA.

MARIBORSKI TRG, DNE 7. JULIJA 1928.

Na trgu je bilo 19 svinjino, 4 s krompirjem in zelenjavo in 27 s črešnjami naloženih voz. Tudi drugače je bil trg dobro založen in obiskan. Cene mesu so bile skoraj neizpremenjene, one zelenjavi in sadju pa so znatno padle.

Perutnine in drugih domačih živali je bilo okoli 600 komadov. Tudi tu so šle cene nazaj, ker se vedno več letošnje perutnine prinaša na trg. Tako se je lahko dobilo piščance po 10—15 Din, mlade race in gosi pa po 30—50 Din in domače zajce po 7—17-50 dinarjev komad.

Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice. Cene so bile: krompirju poznemu 0-75—1-25, letošnjemu 4, čebuli 4—5, česnu 8—12, zgodnjemu zelju 3-50 Din za kg, kolerabi 0-50—1, ohrovitu 2—4, karfiolu 2—6 Din za komad. Sadju: črešnjam 1—3, slivam posušenim 9—12, marelicam 16, breskvam 18, hruškam 12 za kg, ribezju 4, borovnicam 2-50—3, jagodam 12 Din za liter, breskvam (svežim) 28 Din za kg, oranžam 1—3, limonam 1—1-50 Din za komad, dateljem 24 do 26, orehom 36, maku 16—18 Din za kg. Cvetlicam 0-50—5, z lonci vred 10—50 Din za komad.

Lončarska in lesena roba se je prodajala po 1—10 Din, brezove metle 2-25—5, lesene grablje 6—7, vile 7—8, cepci, držala za kose in sekire 10—12 Din za komad.

Seno in slama na mariborskem trgu. V sredo 4. julija je bilo 12 voz sena, 6 voz slame, v soboto 7. julija pa 17 voz sena in 12 voz slame na trgu. Cene so bile: senu 60 do 80, slami pa 35—45 Din za 100 kg. Slami tudi 1-50—2 Din za otep. Cene sena in slami padajo od tedna do tedna, ker kaže, da bo letošnje krme v obilici.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem, dne 6. julija 1928 je bilo pripeljanih 222 svinj in 2 kozi. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči od 5 do 6 tednov stari 120 do 135 Din, od 7 do 9 tednov stari 180—225, od 3 do 4 mesece stari 350—490, od 5 do 7 mesecev stari 480—500, od 8 do 10 mesecev stari 550—650, 1 leto stari 1000—1300 Din za komad; 1 kg žive teže 10—12-50, 1 kg mrtve teže 15—17 Din. Prodalo se je 185 komadov.

Veletrgovina
A. Šarabon
v Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago
raznoverstno žganje, moko in
deželne pridelke, raznoverstno
rudninsko vodo.
Lastna prazarna za kavo in
mlin za dišave z električnim
obratom.
Ceniki na razpolago.
Telefon št. 2666.

GOSPODARSKE VESTI.

Čehoslovaška »Telegrafia« je razdelila zopet 10-odstotno dividendo, t. j. 20 Kč. Skupno z bolgarsko državo je ustanovila »Bolgarsko Telegrafico«.

Na gumbje tujega izvora so vpeljali na Angleškem 33½-odstotno carino. Pri-zadeti se čutijo zlasti Cehi.

L. Tietz, znana nemška blagovna hiša, je imela v preteklem letu skupni promet 150 milijonov mark.

Bakreno podjetje Anacondo Copper izkazuje za preteklo poslovno leto čisti dobiček v znesku 10-1 milijonov dolar-

VINOCET
tovarna
vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega vina.
Tehnično in higijenično
najmoderneje ureje-
na kisarna v Ju-
goslaviji.
Pisarna:
Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.
Zahtevajte ponudbo!

Tvrška Zalta & Žilič
trgovina z železnino
Ljubljana, Dunajska cesta 11.
Cenjenemu občinstvu si usojam uljudno naznaniti, da sem z dnem 26. junija 1928 prevzel zgoraj imenovano trgovino kot edini lastnik, katero bom vodil do 31. decembra 1928 pod zgoraj označenim dosedanjim naslovom in dalje nato pod imenom
Bogdan Žilič, trgovec z železnino, Ljubljana, Dunajska c. 11.
Moj dosedanji družabnik, g. Josip Zalta, je z dnem 26. junija 1928 izstopil kot solastnik.
Zahvaljujem se cenj. občinstvu in odjemalcem za dosedanje mi naklonjenost in zaupanje ter prosim, da mi isto ohranite še v nadalje.
Bogdan Žilič
trgovec z železnino
Ljubljana, Dunajska cesta 11.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe
Ivan Jelačin
Ljubljana
Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode
Točna in solidna
posrežba!
Zahtevajte cenik!

TISKARNA MERKUR LJUBLJANA
TRG.-IND. D. D. GREGORČIČEVA 23
Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, lepake, posetnice itd. * LASTNA KNJIGOVARNICA. * TELEFON. ŠT. 2532.